

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

4/2023

ročník/volume 33

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

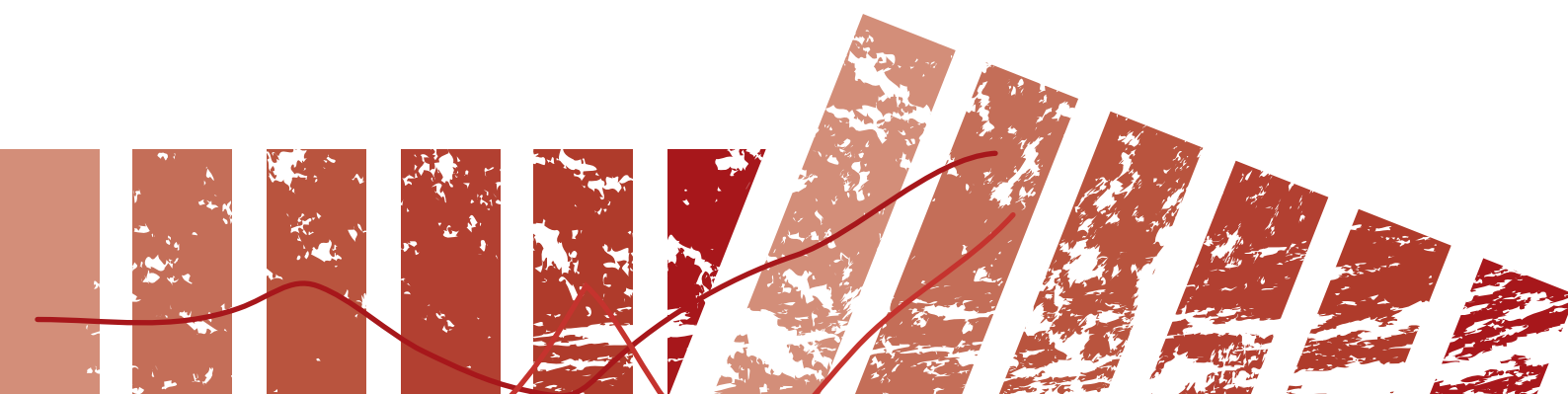
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 4

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 62 – 64

Dátum vydania/Publication date: 15. október 2023/October 15, 2023

Informácia/Information

TRETIE KOLO PEER REVIEW 19. – 23. jún 2023

THIRD ROUND OF PEER REVIEW 19. – 23. June 2023

V dňoch 19. až 23. júna sa v Štatistickom úrade SR uskutočnila návšteva tímu expertov v rámci Peer review, tzv. partnerského preskúmania štatistických úradov a národných štatistických systémov členských štátov Európskej únie a krajín EZVO (Európske združenie voľného obchodu).

Išlo už o tretie kolo partnerského preskúmania: prvé kolo prebehlo ešte v rokoch 2006 až 2008, druhé kolo v rokoch 2013 až 2015 a aktuálne tretie kolo v rokoch 2021 až 2023.

Prvotným cieľom partnerského preskúmania je posilniť integritu, profesionálnu nezávislosť a zodpovednosť štatistických orgánov Európskeho štatistického systému (EŠS). Ako reakcia na rastúci trend dopytu po okamžitých informáciách a nových výzvach spôsobených mimoriadnymi okolnosťami a neustálou potrebou rýchlejších a zároveň kvalitnejších údajov sa európska oficiálna štatistika prioritne zameriava na kvalitu. Základom spoločného rámca kvality EŠS je Kódex postupov pre európsku štatistiku (ES CoP), predstavujúci súbor noriem kvality, ktoré pôsobia ako samoregulačný nástroj prostredníctvom 16 zásad rozdelených do oblastí inštitucionálneho prostredia, štatistických procesov a výstupov štatistík. Peer review ako jeden z nástrojov zabezpečenia kvality európskej štatistiky kontroluje súlad národných štatistických úradov a iných vnútroštátnych orgánov zodpovedných za rozvoj, tvorbu a šírenie oficiálnej štatistiky so zásadami Kódexu postupov.

Celý proces preskúmania bol rozdelený do štyroch fáz. V prvej fáze vyplnil Štatistický úrad SR tzv. sebahodnotiaci dotazník (SAQ), ktorý následne experti zanalyzovali a vyhodnotili. Spolu s dotazníkom bolo zaslané množstvo relevantných dokumentov prevažne v anglickom jazyku priamo tímu expertov, ktorí boli vybraní na preskúmanie Štatistického úradu SR, ako aj pracovnej skupine pre partnerské preskúmanie a kvalitu v rámci Eurostatu. Nasledovala návšteva expertov, ktorej výsledkom je záverečná správa s odporúčaniami na zlepšenie pre danú krajinu. Národný štatistický úrad má za úlohu vypracovať konkrétne opatrenia s cieľom naplniť odporúčania, ktoré sa budú každoročne monitorovať.

Návšteva tímu expertov 19. – 23. jún 2023

Prvý deň návštevy bol zameraný na predstavenie národného štatistického systému, jeho stavu, zloženia a legislatívnemu základu. Nato bola expertom prezentovaná koordinácia a spolupráca Štatistického úradu SR s jednotlivými členmi národného štatistického systému (NŠS).

Po tomto úvodnom oboznámení sa s NŠS nasledovali jednotlivé sedenia zamerané vždy na konkrétne zásady Kódexu postupov a ich dodržiavania Štatistickým úradom

SR. Prvý blok bol venovaný odbornej nezávislosti a zákonu č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike a súvisiacej legislatíve z pohľadu zásad odbornej nezávislosti, oprávneniu na zber údajov, štatistickej dôvernosti a ochrane údajov, ako aj nestrannosti a objektívnosti.

Druhý blok bol zameraný na plánovanie a zdroje z pohľadu zásad odbornej nezávislosti, primeranosti zdrojov, zamedzenia nadmernej záťaže respondentov a efektívnosti vynaložených nákladov.

V druhý deň návštevy sa experti v úvodnom bloku zaoberali kvalitou, konkrétnejšie nástrojmi kvality a monitorovaním kvality. Prioritne sa ich otázky zamerali na súlad so zásadami týkajúcimi sa štatistických výstupov, t. j. záväzkov ku kvalite, relevantnosť, presnosť a spoľahlivosť, včasnosť a časová presnosť, koherentnosť a porovnateľnosť a prístupnosť a zrozumiteľnosť.

V druhom bloku bola diskusia venovaná diseminácii a štatistickej dôvernosti s ohľadom na štatistickú dôvernosť a ochranu údajov, nestrannosť a objektívnosť a prístupnosť a zrozumiteľnosť.

Hlavnou témou tretieho bloku bola metodológia, zber údajov, spracovanie údajov a administratívne údaje z pohľadu zásad oprávnenia na zber údajov, správna metodika a vhodné štatistické postupy.

Súčasťou návštevy bol okrem jednotlivých blokov, na ktorých sa zväčša – nie však výlučne – zúčastňuje prevažne vrcholový a stredný manažment, aj blok venovaný juniorským zamestnancom, t. j. zamestnancom, ktorý v Štatistickom úrade SR pôsobia 2 – 5 rokov. Stretnutie prebehlo v maximálne priateľskom a profesionálnom duchu, ostatne tak, ako aj všetky ostatné stretnutia. Expertov zaujímal pohľad profesijne a v niektorých prípadoch aj vekovo mladších zamestnancov na súlad práce Štatistického úradu SR s jednotlivými zásadami Kódexu postupov a status úradu ako poskytovateľa oficiálnej štatistiky v spoločnosti.

Záver druhého dňa patril progresu úradu za posledné tri roky a plánom na nasledujúcich päť rokov, na ktorom vrcholový manažment úradu oboznámil expertov Eurostatu so smerovaním úradu z pohľadu inštitucionálneho prostredia, štatistických procesov a štatistických výstupov.

Tretí deň bol celý venovaný vybraným členom národného štatistického systému, ktorí rovnako ako Štatistický úrad SR vopred zaslali vyplnený sebahodnotiaci dotazník za svoju inštitúciu a boli pripravení predstaviť expertom svoju účasť na rozvoji, tvorbe a šírení oficiálnej štatistiky a súlad s Kódexom postupov pre európsku štatistiku. Na základe špecifických kritérií (napr. dôležitosť pre európsku štatistiku) boli zvolené tri iné vnútroštátne orgány, ktoré sú členmi NŠS – menovite Slovenský hydrometeorologický ústav, Migračný úrad Ministerstva vnútra SR a Správa štátnych hmotných rezerv SR, ktorým boli venované jednotlivé bloky tretieho dňa. Každá zo spomenutých inštitúcií okrem súladu s Kódexom postupov hodnotila aj úlohu Štatistického úradu SR ako koordinátora NŠS.

Záver tretieho dňa zaplnil blok venovaný Koordinačnej rade pre štátnu štatistiku ako jednému z nástrojov koordinácie, ktorá bola zriadená pre potreby týkajúce sa plnenia úloh štátnej štatistiky inými orgánmi vykonávajúcimi štátnu štatistiku.

Štvrtý deň boli stretnutia zamerané na partnerov Štatistického úradu SR. Experti sa stretli so zástupcami hlavných poskytovateľov administratívnych zdrojov údajov (Ministerstvo financií SR, Národné centrum zdravotníckych informácií); poskytovateľov nových zdrojov údajov (Národná diaľničná spoločnosť, COOP Jednota, O2); ako aj so zástupcami hlavných používateľov štatistických údajov – médií (Zdravotnícke noviny, Hospodárske noviny, Retail magazín); ministerstiev a ďalších verejných i súkromných inštitúcií (Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo dopravy SR, Inštitút pre výskum práce a rodiny); obchodných asociácií a odborových zväzov (Asociácia hotelov a reštaurácií Slovenska, Zväz stavebných podnikateľov Slovenska, Zväz automobilového priemyslu) a vedeckej komunity (Slovenská akadémia vied, Fakulta hospodárskej informatiky Ekonomickej univerzity v Bratislave, Infostat).

Posledný deň návštevy sa uskutočnilo stretnutie expertov s vrcholovým manažmentom Štatistického úradu SR a zástupcami zúčastnených iných vnútroštátnych orgánov, na ktorom experti zhrnuli svoje závery a predstavili prvý návrh odporúčaní.

Proces tretieho kola Peer review ešte nie je ukončený. Po oficiálnom vydaní správy na stránke Eurostatu v novembri tohto roka bude nasledovať vypracovanie opatrení reflektujúcich odporúčania expertov, ktoré sa budú v priebehu času preskúmať.

Na záver si dovoľíme tvrdiť, že celý priebeh partnerského preskúmania od prvého odoslaného dokumentu po návštevu tímu expertov na pôde Štatistického úradu SR bol maximálne profesionálne zvládnutý, čo potvrdili aj všetci zúčastnení.

Partnerské preskúmanie takéhoto charakteru je okrem iného aj vynikajúcou príležitosťou pre zamestnancov ŠÚ SR na všetkých úrovniach získať neoceniteľné skúsenosti a prax. Najbližšie kolo Peer review by sa malo konať o ďalších 7 – 8 rokov.

Zdroj: Štatistický úrad SR

Ing. Helena GLASER-OPITZOVÁ
Bc. Albert IVANČÍK

Autori pracujú v sekcii všeobecnej metodiky, registrov a koordinácie národného štatistického systému Štatistického úradu SR.